

Az 1947. ÉVI VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

Az 1947-es országgyűlési választásokon a következő pártok indultak (a megszerzett mandátumok száma: Magyar Kommunista Párt 100; Független Kisgazdapárt 68; Szociáldemokrata Párt 67; Nemzeti Parasztpárt 36; Keresztény Női Tábor 4; Demokrata Néppárt 60; Magyar Függetlenségi Párt 49; Magyar Radikális Párt 6; Független Magyar Demokrata Párt 18; Polgári Demokrata Párt 3. Az új országgyűlésbe tehát a koalíció (MKP, FKGP, SZDP, NPP) 271, az ellenzék pedig 140 képviselőt küldhetett.

A választási kampány: mindenki mindenki ellen

A kommunista párt javaslatára 1947. július 29-én az MKP, az SZDP, a NPP és a KFGP részvételével megalakult a választási szövetség, amely nyilatkozatában harcot hirdetett a reakció mindenféle megnyilvánulása ellen, és ígéretet tett arra, hogy megvédi a földreformot és az üzemi bizottságok intézményét. Ezen túl követelte a nagybankok államosítását, a hároméves terv közös végrehajtását, a közigazgatás reformját, a „demokrácia elveinek és szellemének” megfelelő önkormányzatot és a mezőgazdasági, paraszti érdekképviselőt. Ígéretet tett arra, hogy lesz szabad vallásgyakorlás, védik a magántulajdont, biztosítják és megőrzik az ország függetlenségét és önállóságát. A „külön pártálláspont” kifejtése közben egymást nem támadják, örködnek a választások tisztasága felett, s végül kijelentették, hogy a koalíció pártjai a választások után is fenntartják a kormányzati koalíciót, együtt vállalják a „kormányzati felelősséget”.

A választási kampány azonban nem ezeknek a céloknak megfelelően alakult. A baloldali pártok ugyanis valójában az FKGP választási kilátásait igyekeztek gyengíteni, ugyanakkor a baloldal táborában is éles ellentétek keletkeztek. Az MKP és az SZDP főleg a választási bizottságok összetételével és a választási névjegyzékből való kihagyásokkal kapcsolatosan nem tudott közös nevezőre jutni. Miután Rákosi felvetette a két munkáspárt egyesülésének gondolatát, jóvátehetetlenül elmérgesedett a viszonyuk. Ezzel egyidejűleg az SZDP-nek és az NPP-nek a paraszti szavazatok megszerzéséért folytatott versengésében súlyos összetűzések voltak.

Nem voltak egyenlőek a pártok anyagi lehetőségei sem. A koalíciós pártok mögött ott voltak az úgynevezett pártvállalatok – kereskedelmi cégek, nyomdák, mozik stb. –, valamint a több százezres tagdíjat fizető párttagság. A koalíció tagjai – szinte kivétel nélkül – gyűjtést is rendeztek a választási alapra. Így például az MKP csak ebből a forrásból 6 781 645 forintot gyűjtött össze.¹ A kampányban a párt 86-féle plakátot terjesztett több mint négymillió példányban, és csaknem 10 millió röplapot, brosúrát adott ki. Július-augusztusban az MKP 4718 nagygyűlést tartott szerte az országban. Az SZDP például csak a plakátok és a röplapok nyomtatására 40 000 kilogramm papírt igényelt az Ár- és Anyaghivataltól. Az NPP minden megyében autót, minden járásban kerékpárt, futárszolgálatra tíz motorost rendszeresített a

¹ Szabad Nép, 1947. augusztus 31.

kampány idején. A pártprogramot százezer, Veres Péter pártelnök életrajzát félmillió, a képével ellátott levelezőlapot pedig négy millió példányban terjesztették. Az NPP összesen másfél millió forintot költött a kampányra. Az FKGP 700 000 darab szöveges-képes plakátot nyomtatott és terjesztett, és igen sok népes gyűlést tartott. Ez a párt a választásokra 1947-ben 1 756 500 forintot költött.

A koalíciós pártok rivalizálása megnyilvánult a Választási Összeíró Bizottságok, illetve ezek automatikus átalakulása után a Választási Bizottságok megalakításánál is. Itt arra törekedtek, hogy ki-ki minél több elnöki helyet szerezzen meg. E testületeket a helyi nemzeti bizottságok jelölték ki. S mivel Nagy-Budapest kivételével az országban nem tartottak helyhatósági választásokat, így gyakorlatilag fennmaradtak az 1945-ös viszonyok. Ezért a baloldal, s főként az MKP kedvező helyzetbe került. A választások „laikus” lebonyolításához több mint 200 000 pártaktivistára volt szükség, s ezek képzésében az MKP szervezettsége és anyagi lehetőségei szintén előnyt jelentettek. A 150 000 házmegbízott és összeíróbiztos, az 50 000 körzeti bizottsági tag, az 1350 központi választási bizottsági tag és a 22 000 segéderő kiállítása már mutatta, s egyben biztosította az MKP nagy befolyását.

Egy jó és eredményes választási kampányban – ha az anyagi lehetőségekkel messzemenően nem egyenértékűen is, de – kétségtelenül jelentősége van a jól megválasztott, találó és célratörő választási jelszavaknak. Az MKP ezen a területen bizonyos fokig lemaradt a koalíciós partnerekhez, illetve polgári ellenfeleihez képest; sőt augusztus közepéig sajtójában meg sem jelentek a jelszavai. A *Szabad Nép* csak 1947. augusztus 19-én kezdte népszerűsíteni az „1-es lista, első párt: Magyar Kommunista Párt”, majd a választási kampány utolsó hetében a „Szavazz az 1-es listára: a Magyar Kommunista Pártra!”, illetve a „Magyar vagy? 1 a sorsunk, 1 a jövőnk, 1 a listánk!” és a „Biztosítsd jövődet! Szavazz a Magyar Kommunista Pártra!” jelmondatokat.²

Az SZDP már a Nemzetgyűlés feloszlásának másnapján kiadta a jelszót: „Ne engedd, hogy rólad, nélkülöd döntsenek! Biztosítsd választójogodat!”, majd július végétől-augusztus elejétől azt sulykolta választói tudatába, hogy „Elvtárs! Ügyelj választójogodra, jövődről van szó!”, „Ha bármilyen panaszod van, fordulj a szociáldemokrata pártszervezethez!”³ Augusztus közepétől szakadatlanul népszerűsítette a következő jelmondatokat: „3-as lista: szocialista!”, „3-as lista, 3-as program: béke, jólét, biztonság!”, „3 éves terv sikere: 3-as lista!”, „Sorsa felett dönt a dolgozó nép, 3-as listát követi a jólét!”, „3-as lista a Nép szava!” és a „Légy hű önmagadhoz: a 3-as listához.”⁴

Az NPP jelszavai elsősorban a vidéki, falusi lakossághoz szóltak, és a nemzeti érzést igyekeztek táplálni, elmélyíteni, s ha lehet, fokozni. Augusztus elején még a „Parasztdemokráciáért, magyarságért, emberségért dolgozik a Nemzeti Parasztpárt!”, „Békét a parasztek között, békét a magyarok között, békét a népek között!” és az „Egy mázsa búzáért egy pár csizmát!” követelés volt a legfontosabb, majd a hónap közepétől ezeket felváltotta a „Szabad hazát, szabad és boldog életet akar a Nemzeti Parasztpárt!”, „A nemzeti érzés nem reakció! Parasztek, ha összefogunk, az lesz, amit mi akarunk!” mondatsor. A hónap végén a

² *Szabad Nép*, 1947. augusztus 24., 29., 31.

³ *Népszava*, 1947. július 27., augusztus 2.

⁴ *Népszava*, 1947. augusztus 17., 19., 23., 26., 29., 31.

„Parasztgyőzelmet akarunk, 4-es listára szavazunk! Veres Péter a mi vezérünk: 4-es listán győz most a népünk!”, „Magyarország a magyaroké, 4-es kocka a parasztoké!”, „Magyarok, ha összefogunk, az lesz, amit mi akarunk!”, „Négyes a mi kockánk, ha magyar vagy szavazz ránk!” és hasonló jelszavak népszerűsítése.⁵

Az FKGP július végétől – az SZDP-hez hasonlóan – a választójog biztosítását és gyakorlását helyezte előtérbe, amikor kiadta jelszavait: „Ne hagyd a választójogodat!”, „A szavazati jog – jog az élethez!”, „Amelyik nép nem él a választójogával, az életről marad le” stb. Népszerű volt a „2-esben szép az élet!” jelszó is. Vidéken, mintegy az NPP-vel versenyezve azt hangsúlyozták, illetve népszerűsítették, hogy „Ahány kereszt a 2-es kockába, Annyi áldás szálljon a hazára!”, „Azt akarjuk, hogy a magyar paraszt ne szolgálja, hanem gazdája legyen a magyarföldnek!”, „Leveszed válladról a keresztet, ha a 2-es kockába teszed!”, „Hallgass lelkiismereted szavára, szavazz a Független Kisgazdapártra!” stb. Az ellenzékkel szemben kijelentette: „Amit a Kisgazdapárt a koalícióban el tud és el akar érni, azt semmiféle ellenzéki párt el nem végezheti!” Ezen túl számos röplapon üzen a párt a magyar asszonyoknak is.⁶

A Polgári Demokrata Párt választási jelszavai: „A Polgári Demokrata Párt a becsületes, higgadt, józan ellenzék gerinces pártja”, „Törvény, erkölcs, szabadság a PDP programjának három pillére”, „A PDP a polgárság haladó, bírálattal építő, tiszta múltú, gerinces meggyőződésű ellenzéki pártja”, „Hogy javuljon életed, most fordul a kocka, reménységed álma, vágyaidnak kulcsa – PDP”, „Öntudatos polgár pártja a Polgári Demokrata Párt. Öntudatos polgár a PDP-re szavaz!”⁷ A párt szűkös anyagi helyzete, csekély számú hírközlési eszköze miatt, a többi párthoz viszonyítva, kevés gyűlést tartott. Budapesten kívül főleg a megyeszékhelyekre korlátozta választási tevékenységét. A választási küzdelem során a pártok közül a PDP elsősorban az FMDP-vel és a DNP-vel került ellentétbe. Az utóbbival a nyugat-dunántúli gyűléseken, Balogh István pártjával pedig a fővárosi agitáció közben ütközött, jobbára a polgári szavazatokért küzdve. „Százszor lett volna alkalmunk felszólalni a polgárság érdekében, de nem tettük – veti szemünkre Balogh István újdonsült ellenzékiségének és polgárvédelmének hevében” — olvasható a *Világ* vezércikkében az FMDP budapesti zászlóavatása után.⁸ – Rögtön hozzáteszi azt is, hogy „Balogh Istvánnak akkor kellett volna felfedeznie a polgári érdekek védelmének szükségességét (még államtitkár korában), amikor lehetett és tudott volna segíteni. Amikor jelentős szerepe, kormányban és többségi pártban erre módot adott volna.”

A Magyar Radikális Párt meglehetősen nagy és aktív választási propagandát fejtett ki. Budapesten a régi radikálisok – Csécsy Imre, Zsolt Béla, Kende Zsigmond és mások –, vidéken pedig döntően Peyer Károly és társai irányították az MRP propagandáját. Peyer választási beszédeiben sohasem tagadta, hogy a radikálisokkal való kapcsolatot csak átmenetinek tekinti. „A választás után meg fogjuk találni a módját annak – szögezte le Devecseren –, hogy olyan pártot alakítsunk, ami a nép érdekeit képviseli... Én szociáldemokrata maradtam, én nem

⁵ Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár (PIL) 882. f. az NPP 1947-es röplapjai. *Szabad Szó*, 1947. augusztus 3., 9., 14., 19., 29.

⁶ PIL 882. f. az FKGP 1947-es röplapjai. *Kis Újság*, 1947. július 31., augusztus 10., 20., 28.

⁷ PIL 882. f. V/5/1947/8663.; *Világ*, 1947. augusztus 3., 9., 30.

⁸ *Világ*, 1947. augusztus 9.

hagyom el az elvemet.”⁹ Az SZDP igyekezett jelentéktelennek feltüntetni Peyerék tevékenységét, a választási harc során mégis többször előfordult az a helyzet (mint például Debrecenben is), hogy a választási gyűlésre érkező Peyert és Györkit a jelen lévő szociáldemokrata párttagok paradicsommal, tojással és kővel dobálták meg.

Az MRP választási jelszavainak a kialakítására természetesen nagymértékben hatott a Peyerékkal való választási fúzió. A „Szabadság, egyenlőség, testvériség!” jelszót gyorsan felváltotta a „Te listád 8, Peyer Zsolt!”, majd a „Nyolcas lista Peyer-lista, ide szavazz peyerista!” és a „Peyer, Györki, Pozsgay, igazunkat vívja ki!” Az SZDP tagjaihoz pedig külön röpcédulákkal fordultak, amelyek közül például az egyik a következő volt olvasható: „Polgár, a Szociáldemokrata Pártban, most már ismered a két munkáspárt szerződését: a fúzió csak idő kérdése! A Te pártod a Radikális Párt! Peyer Zsolt!”¹⁰

Augusztus elején a Független Magyar Demokrata Párt vezetősége „szigorúan bizalmas” levélben fordult a vidéki kisgazdapárti és volt szabadságpárti szervezetek vezetőihez, amelyben „irányelveket” adott az FMDP-hez való csatlakozáshoz. Egyben leszögezte: „Mi tiszta frontot akarunk a választás után is. Csak tiszta karakterű emberekre akarjuk felépíteni pártunkat és mozgalmunkat..., amely új, becsületesebb Magyarország felépítését tűzte ki célul”, arra törekszik, hogy „a magyar tömegek lelkében begyökeresesse: Magyarának akarjuk nevezni hazánkat, függetlennek és szabadnak”.¹¹ A többi párthoz hasonlóan a Független Magyar Demokrata Párt számos választási felhívást, röpcédulát adott ki. Lapja, a *Magyar Nemzet* is egy hónapig csaknem kizárólag a választási kortéziát szolgálta. Különösen az SZDP-t támadta, a párt egyéb anyagai, röpcédulái pedig inkább az FKGP, illetve az NPP ellen fordultak. A Balogh-párt és a Parasztpárt ellentétei tulajdonképpen az után keletkeztek, hogy Kovács Imre és társai az FMDP-hez csatlakoztak. A Balogh-párt megpróbálta csatlakoztatni a parasztpárt szervezeteit is, különösen Szabolcs, Csongrád és Békés megyében. A *Magyar Nemzet* 1947. augusztus 17-i száma például arról adott hírt, hogy Sz. Szabó Pál népjóléti államtitkár, Molnár József, az NPP budapesti főtitkára, Bartha László, a Parasztpárt Szabolcs megyei szervezetének elnöke és a párt számos tagja belépett az FMDP-be; majd a lap augusztus 20-i számában, nevezettek aláírásával megjelent egy *Nyílt levél*, amely felszólította a Parasztpárt tagságát: „Akik helyeslik paraszttestvéreink közül eljárásunkat, jöjjenek velünk, teremtsük meg a boldog Magyarországot.” A *Szabad Szó* határozott hangnemben utasította el a pártbontó kísérletet és az FMDP törekvéseit. „A parasztság nem eladó!” című cikkében egyúttal azt is leszögezte: „Igaz, ahol Balogh István és alvezérei ma még a népvezér szerepében tetszeleghetnek, megfér még néhány jelentéktelen eszközemberke is. Méltók gazdáikhoz.”¹²

Az FMDP és az SZDP között döntően a polgárság, pontosabban a középrétegek és a városi kispolgárság szavazataiért folyó versengés okozott ellentéteket. Az FMDP már a választási kampány kezdetén „polgárfogással” vádolta a szociáldemokratákat. Az SZDP szónokai viszont – s talán nem is alaptalanul – választási beszédükben sokat emlegették Balogh István különböző zavaros

⁹ *Haladás*, 1947. augusztus 20.

¹⁰ PIL 882. f. V/4/1947/8629.; PIL 274. f. 7/232. ő. e.; *Haladás*, 1947. augusztus 20., 23.

¹¹ PIL 274. f. 21/113. ő. e.

¹² *Szabad Szó*, 1947. augusztus 22.

pénzügyeit. A *Népszava* pedig egyebek mellett a következőket írta az FMDP elnökéről: „Balogh az élni vágyó tisztelendő... a politikában már nem vetette meg a hamiskártyás előnyeit sem. Kétségtelenül szereti a képeket, de nem annyira a műértő, mint inkább a képkereskedő szenvedélyével.”¹³ A Pfeiffer-párt viszont azzal igyekezett az FMDP-t a közvélemény előtt lejáratni, hogy Balogh pártja nem valóságos, hanem csupán „műellenzéki” párt. Az FMDP és a DNP között viszont elsősorban a katolikus hívők szavazatainak megszerzése végett robbant ki ellentét. Balogh István, Parragi György, Ballá Antal és az FMDP többi képviselőjelöltje – különösen az ország azon vidékein, például a Nyugat-Dunántúlon, ahol a DNP propagandája is erős volt – állandóan arra hivatkozott, hogy az „összes kulisszatitkok” ismeretében ők határozottan kijelentik: „...nem igaz, hogy a Demokrata Néppárt a hercegprímás pártja. Ezt a harcot mindenki a maga programjával vívja meg, ne kortesfogásokkal.”¹⁴

A választások előtt, ahogy már 1945-ben is tették, a katolikus egyház vezetői újból mérlegelték egy világnézeti párt indulásának a lehetőségeit. A Magyar Szabadság Párt önfeloszlatása után a Demokrata Néppárt programja mutatkozott számukra olyannak, hogy hivatalos támogatásával biztosítani tudják a katolikus hívők szavazatait. Barankovics István, a DNP vezetője tárgyalt is Mindszenty megbízottjával, és állítólag meg is egyeztek, de később ezt egyik fél sem tartotta be. Barankovics azzal küldte szét az országban embereit, hogy a DNP-t a hercegprímás támogatja; az 1947. július 25-i püspökkari konferencia viszont Mindszenty javaslatára olyan hivatalos nyilatkozatot adott ki, hogy „bármiféle pártnak kifejezett támogatásától” tartózkodik.¹⁵ A katolikus egyház felső vezetése mégsem maradt „semleges” a választási harcban, hiszen a fentebbi állásfoglalással együtt bizalmas körlevélben arra utasította a vidéki papságot, hogy a hívek „a polgári pártok jelöltjei közül ...arra adják szavazatukat, akiknek az adott helyen a legtöbb gyökere van. Ilyen pártnak látszanak eddig 1. Keresztény Női Tábor, 2. Pfeifferék, esetleg a Polgári Demokrata Párt keretében, 3. Barankovics Néppárt, 4. Kisgazdapárt.”¹⁶ A DNP tényleges és konkrét támogatására augusztus elején, pontosabban a DNP programjának meghirdetésével egy időben, az *Új Ember* hívta fel a választópolgárokat, amikor a püspökkari konferencia nyilatkozatát elemezve tulajdonképpen Barankovics programját népszerűsítette.

A Demokrata Néppárt augusztus 10-i zászlóbontó nagygyűlését követően sorra alakította meg szervezeteit, elsősorban a Dunántúlon. A választási kampány során a párt nem tartott különösebben sok gyűlést, ám ezek igen népesek voltak. Azt is lehetne mondani, hogy ahol Barankovicséknak többes vagy tízeses hallgatósága volt, ott a többi párt megelégedhetett azzal, ha rendezvényén néhány száz ember megjelent. Vidéken többnyire azt lehetett tapasztalni, hogy ahol az „Istennel a hazáért és szabadságért!”, a „Lendülj kereszt magasba – keresztet a hatosba!” és más néppárti jelszavak elhangzottak, az addig várakozók nagy tömegei megindultak a DNP felé. A valóságban egy jól szervezett és irányított választási agitációról volt szó; a DNP meglehetősen sok írásos propagandaanyagot adott ki. A párt vallásos és nemzeti jelszavai nemcsak a röplapokon és a plakátokon szerepeltek, hanem a

¹³ *Népszava*, 1947. augusztus 24.

¹⁴ *Magyar Nemzet*, 1947. augusztus 17., 20., 27.

¹⁵ Esztergomi Prímási Levéltár (EPL) 5060/1947.

¹⁶ Uo.

választási gyűléseken is. „Parasztok! Magyar Véreim! – üzente szóban és írásban Pécsi József a választóinak. – Ti tudjátok: nem én hagytam el a lobogót, hanem elvesztette színeit maga a zászló... Lelketek rajta: ha élni akartok, minden erőttel támogassátok a Néppártot! Isten engem úgy segítjen, és Titeket is!”¹⁷

A választási kampány idején a DNP joggal tekintette tényleges ellenfelének az MKP-t, és elsősorban „elvi síkon” harcolt ellene. „Senkinek sem lehet kifogása az ellen, hogy mi világnézeti párt vagyunk és hogy világnézetünknek a kereszténységet valljuk” – mondotta a DNP egyik szónoka, de ehhez nyomban hozzátette azt is: „Néppárt vagyunk, nem osztály párt.”¹⁸ Belső Gyula is azt hangsúlyozta választási körútján: „A Demokrata Néppárt nyíltan meri hirdetni a keresztény világnézetet... az egyik miniszter (a kommunista Gerő – I. L.) állandóan azt hangoztatja: arccal a vasút felé. Mi azt mondjuk: arccal az oltár felé!”¹⁹ A párt lapja, a *Hazánk* viszont elsősorban az FKGP és az FMDP esélyeit igyekezett gyengíteni.

A Keresztény Női Tábor a 16 közül csak négy választókerületben állított képviselőjelölteket, de listáját mindenütt Slachta Margit vezette. A KNT a választási kampány idején különösen Esztergomban és környékén volt nagyon aktív. Jellemző, hogy szervezői például a Duna-Tisza közén csak augusztus második felében jelentek meg, Jász-Nagykun-Szolnok megyében viszont – ahol a DNP nem indult – a katolikus papok agitáltak érdekükben. A KNT is sok röplapot adott ki és terjesztett kortesei útján. Külön röplapban szóltak például a Katolikus Néppárt tagjaihoz, azzal indokolva együttes szereplésüket, hogy ők nem kívánják s nem is akarják a keresztény egységet megbontani. A kereskedőkhöz és a vállalkozókhöz is külön felhívással fordult a Slachta-párt. Törvényben biztosított áruellátást, hitelt, érdekvédelmet és „félelemmentes munkalehetőséget” ígért minden téren; egyúttal elítélte az „álszövetkezeteket”, és új szövetkezeti törvény megalkotását követelte. Ezzel együtt is a KNT választási propagandáját döntően a vallásos érzelmek ébren tartása és a kereszténység védelmének hangsúlyozása uralta. A párt vezetői így akarták biztosítani a katolikus érzelmű választók szavazatait. „Nem mindenki keresztény, aki most annak hirdeti magát – mondotta Gróh József a választóinak. – A Keresztény Női Tábor mindig Krisztus tanítását vallotta! Most sem ígér mást, mint a Krisztus akaratának megvalósítását a magyar törvényhozásban!”²⁰ A KNT propagandája azonban sem a koalíció, sem az ellenzék pártjaiban nem váltott ki nagyobb visszhangot, választási gyűléseiken nem foglalkoztak Slachtáék tevékenységével, nem láttak benne versenyképes ellenfelet.

A DNP mellett a Magyar Függetlenségi Párt is kemény ellenzékként lépett fel: propagandája kezdettől fogva a kommunista párt ellen összpontosult. „Bátor és meg nem alkuvó ellenzéki és polgári politikát kell ma folytatni mindazoknak, akik a demokrácia nemes veretű értelmezésének a hívei, és eszméik érdekében vállalják a nehézségeket és az ellenzéki állásfoglalás minden hátrányát” – jelentette ki Pásztor Tamás budai választói előtt, de rögtön hozzátette azt is, hogy az MFP „egyedül veszi fel a küzdelmet a választási szövetségbe tömörült pártokkal, s a műellenzéki pártokkal szemben... támogatást és bizalmat, s ha kell, gerinces helytállást kérünk

¹⁷ PIL 274. f. 7/229. ö. e.

¹⁸ PIL 274. f. 16/96. ö. e.

¹⁹ *Új Vasvármegye*, 1947. augusztus 17.

²⁰ EPL M.1.

pártunk nevében, de a nemzet és mindnyájunk érdekében Buda polgáraitól.”²¹ A választási kampányban az MFP viszonylag kevés gyűlést tartott, inkább a „suttogó propagandát” részesítette előnyben. Képviselőjelöltjei Budapesten kívül Abaúj, Borsod, Zemplén, Bihar, Bács-Bodrog, Pest, Szolnok, Hajdú, Somogy, Tolna, Baranya és Csanád megyében fejtettek ki nagyobb agitációt és propagandát, s elsősorban a városokra összpontosították figyelmüket. Jelszavuk – „Faluk, városok összefog – 7-es kocka győzni fog!” – sikeresnek bizonyult, ennek ellenére a koalíció tagjai kevés figyelmet fordítottak az MFP bírálataira. Augusztus végén aztán az MKP nagy erővel fordult a párt ellen. Az MFP augusztus 27-re meghirdetett Kossuth téri nagygyűlését Münnich Ferenc budapesti rendőrfőkapitány betiltotta. Hódmezővásárhelyen, Szentesen, Csongrádon, Kiskunfélegyházán, Jánoshalmán és másutt pedig az MKP jól szervezett „hallgatóságának”, pontosabban vehemens aktivistáinak közreműködésével verekedés tört ki a gyűléseken, ahonnan rendszerint a Pfeiffer-párt szónokai és választói voltak kénytelenek távozni.

Már javában folyt a választási kampány, amikor elkészültek a választói névjegyzékek. A több mint 460 000 személy kihagyása megdöbbenést váltott ki a koalíció, de főleg az ellenzék táborában. A koalíció pártjai az MKP-t hibáztatták, jogosan. A Magyar Kommunista Párt mindenekelőtt az SZDP-vel és részben az NPP-vel folytatott kétoldalú tárgyalásokat, hogy a súrlódásokat, nézeteltéréseket kiküszöbölje, de ezt nem sikerült maradéktalanul. Az augusztus 14-i püspökkari konferencia óvást emelt a választójogból való kizárások ellen, és követelte a kormánytól, hogy találjon módot a nagyszámú visszaélés orvoslására, s ne tegye ki az országot a veszélynek, hogy a választás tisztaságát és eredményét akár külföldön, akár belföldön esetleg kétségbe lehessen vonni. „Különösen kirívó a helyzet – mondotta Mindszenty –, mert demokratikus egyenlőség alapján kijáró jog csorbításáról van szó, és az új magyar alkotmányban lefektetett állampolgári jogok szabadságáról.”²²

Tiltakoztak az új ellenzéki pártok is. Eszterhás György a DNP, Vajda Endre az FMDP, Slachta Margit a KNT és Pfeiffer Zoltán az MFP nevében augusztus 30-án a „választások tisztasága felett érzett súlyos aggodalmaik alapján” közös beadványt intéztek Tildy Zoltán köztársasági elnökhöz. Ebben tiltakozásukat fejezték ki a névjegyzékből történt tömeges kihagyások miatt. Sőt mint közölték, a jövőre nézve is fenntartják maguknak a jogot, hogy tiltakozásuk „gyakorlati érvényesítése érdekében a továbbiakban is felléphessenek”.²³ Ezzel az egy hónapja tartó választási küzdelem, a „mindenki mindenki ellen” időszaka lezárult, másnap, augusztus 31-én pedig a választások is lezajlottak.

Részlet Izsák Lajos *A parlamentarizmus veszített csatája – 1947* című tanulmányából.

²¹ PIL 274. f. 7/237. ő. e.

²² Mindszenty József: *Emlékirataim*. 183.

²³ PIL 285. f. 2/17. ő. e., jelenleg a Kisgazda Örökség és Levéltár Alapítvány Kisgazda Levéltárában.